

Dušan Radović

POŠTOVANA DECO

(Izbor)

STRAŠAN LAV

Bio jednom jedan lav...
Kakav lav?
Strašan lav,
narogušen i ljut sav!

Strašno, strašno!

Ne pitajte – šta je jeo.
Taj je jeo šta je hteo –
tramvaj ceo
i oblaka jedan deo!

Strašno, strašno!

Išao je na tri noge,
gledao je na tri oka,
slušao je na tri uva...

Strašno, strašno!

Zubi oštri, pogled zao,
on za milost nije znao!

Strašno, strašno!

Dok ga Brana,
jednog dana,
nije gumom izbrisao.

Strašno, strašno!

CAR JOVAN

Velika stvar, značajna stvar
Jova je, deco, postao car!

Imao je brkove do ušiju
i bradu do pojasa;
imao je hiljadu belih konja
i hiljadu brzih pasa.

Imao je još bezbroj dvoraca u zlatu
i još više prostranih imanja;
imao je, deco, milion vojnika
i sto zlatnih odlikovanja.

Imao je hiljadu sluga,
i sedamdeset samo poslastičara...
Svi su oni svlačili i oblačili,
čuvali i hranili
Njegovo Veličanstvo Cara.

I on je tako vladao
ko zna koliko vekova i godina,
najeo se kolača i sladoleda
i napio se limunada i malina.

I jednog dana, kad Nj. V. Car,
od čokolade i limunade
nije mogao ni ići ni leći,
probudio se gladan i sanjiv
u svom krevetu pored peći.

ZAŠTO DECA ČAČKAJU NOS

Deca, izvinite, čačkaju nos kao da u tom malom nosu postoji neka važna stvar.

Kao da im je neko, čim su se rodili, šapnuo na uvo:

– Obratite pažnju na svoj nos, poklonite pažnju svom malom nosu!
Trebaće vam nos!

Jednom je jedan mali dečak iz daleke zemlje Ilindije izvukao iz svog nosa kamilu. To je tačno.

Bilo mu je dosadno kao i svoj maloj deci i obratio se svom nosu. I nos se sažalio na malog dečaka i poklonio mu je kamilu.

Dečak se igrao sa kamilom dva dana a onda je tu svoju neobičnu igračku strpao pod krevet. I ponovo mu je bilo dosadno. Obratio se ponovo svom malom nosu. Molio je novi poklon.

Čarobni nos još jednom se sažalio na dečaka i poklonio mu jednu veliku gazelu.

Gazele su lepe i mile životinje i sa njima se baš lepo može igrati.

A ovaj dečak nije umeo da se igra sa gazelom više od dva dana, pa je i nju strpao pod krevet. I još jednom mu je bilo dosadno.

Imao je čarobni nos i njemu je bilo lako.

Ali nos je nos, pa makar bio i čarobni. Svaki nos, pa i čarobni, može da se pokvari. A kad se pokvari, onda više nema čarolija.

I ovaj nos se pokvario. I više nije bio čaroban. I više nije mogao svom dečaku da poklanja igračke.

Eto tako je bilo ono što mi znamo.

Taj dečak je to sve sigurno ispričao ostaloj deci. I onda se to sigurno pročulo po celom svetu. I zbog toga sva deca, čim se rode i čim im je dosadno, čačkaju svoje male noseve.

Mi ne znamo da li će još koji nos postati čaroban.

Ali ko bude strpljiv, može se nadati uspehu.

Kamilu verovatno neće izvući iz nosa, jer su kamile danas retke. Istrebljene su nemilosrdno.

Ali danas ima drugih zanimljivih stvari: klackalica, traktora, telefona, čekića i klešta, bicikla i trotineta. Samo, dobro je uvek staviti maramicu na nos, da neka od tih stvari ne padne na zemlju i da se ne pokvari.

POUKA

Htela je da vidi šta je dole,
nagla se preko stola i – pala.

Ko?

Jedna viljuška radoznala.

LOVAC I LAV

Bilo je kasno leto,
dan se skratio bitno.
Na leto i na sve to
kiša je kišila sitno.

To je bilo, da ne slažem, davno...
Na prašumu i ostalo voće
spustilo se predvečerje tavno,
san me vara, čas neće – čas hoće.

San me vara na drvenoj grani,
traži cveće a na mene sleće.
Uspavaj me, noći, ko ti brani,
prašuma se uspavati neće.

I kad prvi san na oči sede,
i kad drugi dođe sasvim blizu –
ja osetih da me nešto jede,
da me neki sekutići grizu.

Bacim pogled a pogled se vrati,
zvekne hladno o nečije oko.
Tražim nogu, mesto nje se klati
jedna glava, već stigla visoko.

To je bila glava jednog lava,
strašnog lava, al' to nije bitno.
Ja mu rekoh: kakva je to slava
krasti noge i glockati sitno!?

Lav urliknu: zar sam pao s duda?
Glođem nokte i čarape trule!
Vi ste – čavka, crv, buba, mrva, luda.
Ništa, manje od ništa, nula, dve nule,
tri nule!

Ja polako vratim noge gore
oprostim mu čarape i nokat.
Kažem: čudno, nasrtljivi stvore
– vi ste glavat, rukat, okat.

Pogledajte, moja ruka preti
da prekрати mladosti vam čar!...
U životu nije teško mreti,
al' živeti – već je teža stvar!

Lav ponovi: zar sam pao s duda?
Glodem nokte i čarape trule!
Vi ste – čavka, crv, buba, mrva, luda,
ništa, manje od ništa, nula, dve nule,
tri nule!

Hm, hm! rekoh, s nešto malo pretnje,
Kako čuh i ako dobro čuh
Pijani ste il' vam neke smetnje
razaraju trbuh, njuh i sluh?

Bilo je kasno leto,
dan se skratio bitno...
Na leto i na sve to
kiša je kišila sitno.

Kao prvo – vezah ga za drvo.
Kaži: neću više!
Kao drugo – zavrnuh mu uvo.
Kaži: neću više!
Kao treće – pogledah ga suvo.
Kaži: neću više!

Lav me šutnu iznenada nogom!
Ja mu vratih čvrgu sred čelenke
(Lele, Lenke, sred žute čelenke!)
On promrsi nešto kao: zbogom...

Bilo je kasno leto,
dan se skratio bitno...
Na leto i na sve to
kiša je kišila sitno.

OTVORIO SAM PROZOR

Otvorio sam prozor,
i mrak je ušao u sobu
i pojeo je stvari...

Samo nije pojeo,
samo nije pojeo
Gordanin palac u ustima.

ZVEZDE

Kad neka zvezda nepažljiva
zaspi u toploj noći leta,
zlatari je ukradu i od nje prave
za decu sjajna zlatna dugmeta.

Zvezde na nebu treba da stoje
i niko ne srne da ih skine!
Al kad se od njih dugmeta skroje
što deci tako lepo stoje
– i onda su fine, i onda su fine...

ŠTA JE UČITELJICA SANJALA

Jedna učiteljica sanjala je najstrašniji san na svetu: kao prozove ona Đorđa Nikolića da napiše nešto na tabli a to više nije Đorđe nego krokodil! Izlazi iz treće klupe pravi pravcati krokodil!

I učiteljica vidi da je krokodil, ali ne veruje.

– Šta je to, Đorđe, jesi li ti učenik ili krokodil? Kako to izgledaš?

A Đorđe odgovara:

– Molim, učiteljice, ja sam krokodil,

I tako krokodil pođe pravo na katedru.

Učiteljica mu dovikuje:

– Đorđe, budi dobar, sećaš se kako smo se vaspitavali?

– A Đorđe mumla:

– Ne sećam se.

– Kako da se ne sećaš!... Deco, sećate li se vi kako smo se

vaspitavali?... Neka digne ruku ko se seća!

A deca gledaju u bivšeg Đorđa, sada krokodila, i niko ne diže ruku.

A krokodil, kao mesečar, trepće sanjivim očima, ispružio ruke i ide prema katedri, sve bliže i bliže...

I tu se učiteljica probudila.

Kad je došla u školu, u klupama je čekaju njena deca. Svi lepi i normalni. U trećoj klupi sedi Đorđe Nikolić.

– A ti, Đorđe, tako, a? – kaže učiteljica Đorđu. Đorđe ne zna da je bio krokodil. On misli na nešto drugo.

– Molim, učiteljice, nisam ja, to je Vlada.

– Jedan od vas dvojice bio je noćas krokodil u mom snu.

– Molim, ja nisam!

– Molim, nisam ni ja.

Učiteljica ih onda sve lepo zamoli:

– Deco, ako je neko ljut na mene, neka mi to slobodno kaže. Nemojte se pretvarati u krokodile, jer me jedne noći možete i pojesti!

RAT

Stambolskoj princezi

stigao je gost,

princ takođe,

al' prilično prost:

čačkao je nos!

Zbog toga je

– tra-ta-ta-ta –

došlo i do rata.

Osvojen je jedan – minderluk;

proboden je jedan – praziluk;

obešen je jedan – čiviluk.

KAD SEDAM VESELIH DEČAKA...

Kad sedam veselih dečaka

ugazi u sedam prolećnih bara

– izade sedam pijanih čizmara.

Kad sedam pijanih čizmara
prošeta kroz sedam pekara
– izađe sedam belih mlinara.

Kad sedam belih mlinara
uđe kod sedam poslastičara
– izađe sedam brkatih kaplara.

Kad sedam brkatih kaplara
po sedam tavana protumara
– izađe sedam crnih odžaćara.

Kad sedam crnih odžaćara
umire sedam strpljivih baka
– gle! zeva sedam sanjivih dečaka!

ZAŠTO POSTOJE MIŠEVI

Kad ne bude krave –
neće biti mleka...
Neka, neka,
može i bez mleka!

Kad ne bude mleka –
neće biti sira...
I bez sira
može da se bira!

Kad ne bude sira
– neće biti miša!...
Pašće kiša
i kad nema miša!

Kad ne bude miša
– neće biti mačke...
Neće biti,
neće biti mačke!...

Prvoj mački rečeno je redom:

utorkom i sredom
spavaćeš pod gredom.
Četvrtkom u šupi;
nedeljom u rerni...

Ko bajagi spavaj,
ko bajagi hrči...
A kad miš protrči,
onaj mišić grao,
i kad bude sira krao
– ti vikni: mrnjaooo!

To je prva mačka
rekla drugoj mački,
kad su sredom
spavale pod gredom.
Tu je vest
mačka pet rekla mački šest.
To je mačka osam
rekla mački devet,
kad su jednom
pobegle pod krevet.

I te su se tačke
držale sve mačke:
od mačkine mačke mačke
do današnje mačke.

Zbog toga je vrlo važno:
da nam krave budu zdrave,
da od mleka sir naprave,
da miš sivi sira krade
– da i mačke rade,
da i mačke nešto važno,
nešto važno rade!

PRIČA O NEZAHVALNOM MIŠU

Jednog dana, jedan mišić našao je na tavanu veliki okrugli sir. Ovoliki i još veći... Mišić je bio gladan i morao je odmah jesti. Čučnuo je na svoje zadnje šape – ovako – i počeo je doručkovati, ručati i večerati,

jer celoga dana nije ništa okusio.

I tako je jeo, jeo i jeo, dok se nije najeo i dok nije napravio jednu veliku rupu u tom siru.

Miš je bio sit i umoran, i još mu se spavalo. I tako je rešio da se ne vraća u jednu staru cipelu koja je pre bila njegova kuća, nego da ostane u toj rupi od sira.

I tako je on ostao u toj rupi od sira. Da mu to bude nova kuća. U tom siru on je imao lep stan, lepu veliku rupu, ali je taj stan stalno mirisao na sir. Jer je bio od sira. A mišić je bio glup i lenj i nije hteo da traži druge stvari koje lepo mirišu i koje se mogu pojesti. Ne, on je bio lenj i glup.

On je samo jeo svoju rupu. Svoj stan u kome je živeo i u kome je spavao.

Svakoga dana sve više i više. On je doručkovao, ručao i večerao svoju rupu od sira. Rupa je onda postala velika, ali je sir postao mali.

I tako je na kraju miš sasvim pojeo svoju rupu. Sasvim.

I to je bilo ovako: mišić je jeo i jeo i odjednom je rupa postala velika kao tavan, a sira nigde nije bilo!...

...Nije više bilo sira, ali je tu bila jedna – mačka! Skoči mačka na debelog miša, a debeli i glupi miš bež, bež, pa ponovo u onu cipelu...

I eno ga i sada tamo. Tu kuću valjda neće pojesti.

PLAVI ZEC

Tri sam zemlje prelazio,
i tri gore pregazio,
i tri mora preplivao –
dok ga nisam ulovio,
Plavog zeca,
čudnog zeca,
jedinog na svetu.

Ovaj zec
zna da svira,
ovaj zec
zna da plete,
ovaj zec
ručak kuva,
ovaj zec
kuću mete.
Ovaj zec

plesti ume,
ovaj zec
žeti ume,
ovaj zec
šiti, piti
i francuski govoriti
– sve razume!
Plavi zec,
čudni zec,
jedini na svetu!
Ja ga htedoh vama dati
da vas mije,
da vam šije,
da vam kroji,
da vam broji,
da vam plete,
da vam mete,
da vam kuva,
da vas čuva,
da vam peva,
slike šara
i francuski razgovara.

Plavi zec,
čudni zec,
jedini na svetu!

Stavih zeca u torbak,
pa požurim svojoj kući.
Al' kad bismo ispred kuće,
stade zečić da šapuće:
– Pusti me, lovče,
hrabri lovče,
da očešljam kosu,
da umijem lice,
da isečem nokte,
da ispravim stas,
da udesim glas.
Nek vide deca
plavog zeca,
čudnog zeca,
jedinog na svetu!

Pustih zeca iz torbaka –
al' se zec ne očešlja,
al' se zec ne umi,
nit iseče nokte,
nit ispravi stas,
nit dotera glas.
Već pobeže, oj nesrećo,
na kraj sveta, oj nevoljo!
Plavi zec,
čudni zec,
jedini na svetu!

VENČANJE

TUŽIBABA se najzad
udala za TUŽIDEDU.
Venčala ih je razredna,
u prvoj klupi u srednjem redu.
Tek što su se uzeli
i tek što su seli,
sretni mladenci, dva srodna tipa,
TUŽIBABA skoči:
– Molim, drugarice,
TUŽIDEDA se štupa!

BRKOVI

Srđan Živković pustio je brkove iako ima tek sedam godina.
– Čujem, Živkoviću, da ste pustili brkove? – kaže mu direktor škole.
– Izgleda... – odgovara Živković skromno.
– Mogu li znati – sa kakvim namerama?
– Ne možete.
– A ako pozovem vašeg oca?
– Ni onda. Nigde ne piše da se ne smeju puštati brkovi.
– Tako je, ne piše. Ali ako vi, kao učenik prvog razreda, puštate brkove – kakve bi brkove trebalo da ima direktor škole?!
– Ne znam.

- Ne znate?
- Ne znam.
- Dobro. Pokazaću vam.

I direktor škole pusti da mu izrastu ogromni crni brci, kao u narodnoj pesmi. Od uveta do uveta. U svakom slučaju, za Živkovića nedostižni.

Uvrne direktor brkove pa pravo pred Živkovića.

- Vidite li, mladiću šta su brkovi?
- Vidim.
- Pa zar vas nije sramota!?

I tu se mali Živković pokoleba. Obriše suze, obriše i brkove i poče da sanja kako će jednom, kad poraste, imati brkove velike kao krila, kako će mahati brkovima i leteti iznad škole i iznad direktora i vikati iz sveg glasa: – A zar vas nije sramota? A zar vas nije sramota?

DA LI MI VERUJETE

Umivao se jedan dečko
svakoga dana, bez prestanka,
pa su mu uši rasle, porasle,
pa mu je koža postala tanka.
– Da li mi verujete?

Majka je stalno vikala "dosta!",
al on je hteo, on je hteo...
Umivao se svakog dana
pa se odjednom razboleo.
– Da li mi verujete?

Došao jedan lekar strog
pa kaže:
– Tako mi prsluka mog, voda je kriva!
Zabranjujem mu da se umiva!
– Da li mi verujete?

O STIDU I SRAMOTI

Jedan se stideo da pita gde je klozet.
I šta je bilo?

Ništa. Upiškio se u gaće.

Jedan se stideo da kaže gde ga boli.

I šta je bilo?

Ništa. Nisu ga izlečili.

Jedan se stideo da kupi u radnji gaće.

I šta je bilo?

Ništa. Išao je bez gaća.

Jedan se stideo da kaže devojci da je voli

I šta je bilo?

Ništa. Udala se za drugog.

PRIČA O MALOM PRSTU

Maloj deci je dosadno.

Protiv dečje dosade izmišljene su igračke.

Jedna igračka su makaze. Makazama se mogu seći: knjige, haljine i prsti.

Druga igračka je čekić. Čekićem se mogu kucati: ekseri, zidovi i takođe prsti.

Treća igračka su šibice. Šibicama se mogu izgoreti: haljine, prostirke i opet prsti.

Deca su mala, a prsti su najmanji.

Bio je tako jednom jedan prst i zvao se Đura. Imao je mnogo braće.

Jednom su braća povelu Đuru u fioku. Đura je išao poslednji i prikleštio je nokat.

Drugi put su ga vodili u rernu. Da vide da li je vruće. I Đura se ispekao.

Treći put igrali su se iglom. Svi su se izmakli, a Đura se izbo.

Đuro, Đuro, nisi ti valjda najgori prst?

Jeste!

Kad treba da se čačka nos – hajde ti, Đuro.

Kad treba u hladnu vodu – guraj Đuru.

A kad treba zamočiti dva prsta u pekmez, onda su to neki drugi prsti a ne Đura.

Tog Đuru imaju sva deca. To je onaj peti, najmanji.

DECA VOLE

Deca vole čudne stvari
kao što su odžačari,
kao što su kočničari,
kao što su, kao što su...

Deca vole slatke stvari
kao što su sutlijaši,
kao što su grilijaši,
kao što su, kao što su...

Deca vole smešne stvari
kao što su papadaći,
kao što su sumareni,
kao što su, kao što su...

POZIV

Poštovana deco!
Ovaj divni, ovaj strašni brod zove se
SANGLBANGLTINGLTANGLROD!

Kapetan mu je Hristiforijusa Kolumbusa unuk
ili neki malo dalji rod.
Ministarstvo mornarice naredilo je:
Za mornara na taj divan brod mogu da prime
samo onog ko mu brzo izgovori ime.
I onda taj može da se penje na katarku,
da plovi smelo za Afriku žarku;
može da puši lulu koliko hoće,
da jede banane i drugo havajsko voće
i da se pravi važan kao neki kapetan Kuk!

PRIČA O MAJMUNIMA

Jedanput pre majmuni uopšte nisu imali repove. Imali su repove, ali to nisu bili repovi nego pravi pravcati kišobrani. Šareni, lepi, što se zatvaraju i otvaraju.

Kad pada kiša, sve životinje kisnu, samo majmuni otvore svoje kišobrane i čuče pod njima.

Kad je jako sunce, majmuni dremaju u hladu, sklone se opet pod te iste kišobrane.

Bilo im je lepo.

Svaki majmun po jedan mali kišobran.

Ali pošto majmuni žive po šumama, i pošto po šumama ima mnogo drveća, i pošto je drveće sastavljeno od grana i pošto majmuni stalno skaču po granama – kišobrani su se stalno cepali. Nikada nisu mogli da budu lepi i novi.

Cepali su se i cepali dok se nisu sasvim iscepali.

TUŽNA PESMA

Živela jedna gospođa Klara,
čudna i stara, vrlo stara...
I nije imala ni mamu, ni tetu,
nikoga, nikog svog na svetu.

Gospođa Klara je šest mačaka
čuvala na jastucima od žute svile.
Mašne im je krojila, mleko kuvala
pa su site i srećne bile –
belih mačaka šest.

A kad je umrla gospođa Klara,
čudna i stara, vrlo stara
– jastuk od žute svile niko nije prao,
na doručak niko nije zvao,
a loviti miševе niko nije znao!

Tužne su, tužne i gladne bile,
zaspale su na jastucima od žute svile
i nikada se,
ah, nikad se više nisu probudile

– belih mačaka šest.

KAKO JE KIT POSTAO DOMAĆA ŽIVOTINJA

Kit je velika životinja koja živi u nekim velikim morima. Kit može da bude veliki kao mala kuća. Ili mali kao velika soba. Uglavnom su svi kitovi veoma veliki i poznati su po toj svojoj veličini.

Neki kit BILI živeo je u Severnom moru i pošto se hranio ribama i ribljim zejtinom, porastao je kao kuća. Ili kao brod.

I taj BILI morao je mnogo da jede da nahrani svoje veliko telo. A kako je jeo sve više, telo mu je bilo sve veće. A kako mu je telo postajalo sve veće, morao je da jede sve više.

Kada je taj BILI, posle izvesnog vremena, pojeo skoro sve ribe Severnog mora, počeo je da guta i – ljude.

Prevrtao je repom ribarske čamce i gutao ribare. Morao je jer je bio gladan.

Za šest meseci progutao je tako 49 ljudi. U prizemlje velikog kitovog tela naselile su se tri porodice. U gornje spratove 20 samaca. A to je dosta.

Bilo ih je puno i prepuno. Kit izgleda spolja veliki, ali mu je iznutra prilična teskoba; ljudi su se mučili kao psi u toj mračnoj utrobi.

A pošto je kit bio redovno gladan, jer i njemu glad dolazi redovno dnevno svakog dana, moglo se očekivati da će on za sledećih šest meseci progutati još 49 ljudi.

Za one koji su već bili u utrobi kita to bi bilo gore nego i sama smrt.

Kit je, međutim, morao da jede tri puta dnevno. Tako ga je učila njegova majka, koja je takođe bila kit.

I onda su ovi ljudi, koji su već bili u kitovoj utrobi, i koji su kako-tako udesili svoj život, onda su oni rešili da sami hrane kita. Da mu, kako znaju, svakog dana sprema po jedan doručak, jedan ručak i jednu večeru, samo da im više nikoga ne utrpava.

I od toga dana, kit je za doručak dobijao hleb namazan mašću i slane čajevе, od vode koja je i u Severnom moru samo slana.

Za ručak su mu vredne žene spremale slane supe od algi i uvek neko testo. Ili knedle, ili palačinke, ili krofne.

Za večeru je kit jeo ono što je ostalo od ručka i još ponešto: malo slanine i kuvanih jaja, od galebova koji su se takođe smestili u utrobi, u jednom kavezu. Ili kompot od smokava, koje su takođe rasle tu u utrobi, u jednoj saksiji.

Tako je kod toga kita osnovana jedna mala kuhinja u njegovom stomaku. I bilo mu je bolje tu, nego da se potuca po širokom i dubokom i Severnom moru, i da nikada ne zna da li će ručati i večerati.

I tako onda više nije morao gutati ribare, nego samo alge i samo konzerve, i samo džakove i sanduke sa potopljenih brodova i još ponekad sitna drva za potpalu.

Jednom reči, bilo mu je vrlo dobro.

Plivao je morem lenjo. Spavao je posle ručka. Divio se kako su lepe planine oko mora.

Zaboravili smo da vam kažemo. On je, kao i svi drugi kitovi, imao na glavi vodoskok. Kroz njegove nozdrve šikljao je visoki mlaz slane morske vode i prosipao se na njegove male oči. Od toga su mu oči stalno bile crvene.

MALI ŽIVOT

Dok neko pije

– ja PIJUCKAM.

Dok neko grize

– ja samo GRICKAM.

Dok neko glođe

– ja samo GLOCKAM.

Dok neko bode

– ja samo BOCKAM.

Dok neko peva

– ja PEVUCKAM.

Dok neko drema

– ja DREMUCKAM.

Dok neko radi

– ja RADUCKAM...

I tako malo, sitno ŽIVUCKAM.

SVET

Cvet je čekao pčelu,

pčela je tražila cvet.

I ispalo je:

veliki je svet,

teško je dočekati pčelu,
još teže naći cvet.
A svud po svetu
pčele u letu,
a sav svet u cvetu!

JESEN

Kad počne lišće da pada,
obično pada i mrak,
uz mrak i kiša pada
– slika jeseni jadne.
I na kraju,
uvek se još neko oklizne
i padne!

KROKODIL

Bili su, deco, jednom jedan muž Krokodil i njegova žena Krokodilka. I oni su imali jednog sina – Krokodokodila.

I taj Krokodokodil ništa nije hteo da sluša i bio je vrlo nevaljao.

I njegov otac Krokodil naljuti se jednog dana na Krokodokodila i odvede ga u šumu da ga pojedu neke druge životinje.

I on ga je tako vezao za jedno drvo i ostavio da ga pojedu.

I tako je, jednoga dana, mali Krokodokodil ostao sam u šumi kod tog jednog drveta.

I čekao je da ga neko pojede. Zato što nije bio dobar.

I, jednoga dana, dođe kod tog drveta, jedan miš i Krokodokodil kaže tom mišu:

– Pojedi me, pojedi me! Ja nisam bio dobar!

A miš se uplaši tog krokodokodilskog glasa i pobegne pod jedan list.

A Krokodokodil mu ponovo reče:

– Pojedi me, pojedi me!

A miš kaže ispod onog lista:

– Ne mogu da te pojedem.

– A zašto ne možeš da me pojedeš?

– Zato što ne mogu... jedan put sam u jednoj šupi jeo jednog krokodila, ali to nije bio pravi krokodil, pa sam se ubo na jednu žicu.

I miš ode.

A onda dođe u tu šumu, drugoga dana, jedna zmija. A mali Krokodokodil kaže zmiji:

– Pojedi me! Nisam bio dobar i sad me pojedi!

A zmija se uplaši tog krokodokodilskog glasa i pobegne čak na drvo.

A Krokodokodil joj ponovo kaže:

– Zmijo, pojedi me!

A zmija kaže sa grane:

– Neću da te pojedeni!

I zmija ode.

I onda, trećeg dana, dođe kod tog drveta jedan mrav i popne se Krokodokodilu na jednu nogu. Jer je mislio da je to zemlja. A Krokodokodil kaže:

– Mrave, pojedi me! Nisam bio dobar i sada neko treba da me pojede.

A mrav kaže:

– Gladan sam i hoću da te pojedem, samo mi kaži – gde si?

A Krokodokodil kaže:

– Tu sam, ispod tebe. Ti stojiš na mojoj nozi.

A mrav kaže:

– Dobro, onda ću te pojesti od noge.

A Krokodokodil kaže:

– Hvala ti, pojedi me celog. Kad nisam bio dobar...

I tako je mrav jeo Krokodokodila ceo dan, a kada je bilo večer, Krokodokodil pita mrava:

– Mrave, jesi li me pojeo?

– Nisam, sad ću.

A kad je prošla noć i još jedan dan, Krokodokodil pita mrava:

– Mrave, jesi li me pojeo?

A mravu dosadno da jede toliko Krokodokodila pa kaže:

– Jesam, pojeo sam te, sada možeš da ideš kući! I Krokodokodil onda ode svojoj kući. I kaže da ga je mrav pojeo i da će sada stalno biti dobar.

I bio je dobar i više ga niko nije pojeo.

ZAMISLITE

Zamislite deco, jedno veliko more,
i u tom moru jednu veliku lađu,
i na lađi okrugle prozore,
i na jednom prozoru – princezu Nađu.

Zamislite sad, deco, to isto more,
i u tom moru istu veliku lađu,
i na lađi iste okrugle prozore,
i na drugom prozoru – razbojnika Kađu.

Zamislite onda, bura ide,
vetrova fíjuk i talasi,
i jedan talas princezu skine
i poče mladi život da gasi.

Zamislite, deco, sto talasa,
većih sto puta od svake princeze,
može i ajkula svakoga časa
na modrom talasu da se doveze.

Strahom i bolom obuzet,
pojavi se otac princezin
i reče:
– Onaj biće mi zet,
ko spase mladi život njezin!

Zamislite, deco, puna lađa,
sve oficiri, prinčevi, admirali...
I svi ćute, svi drhte, samo Kađa
skoči – i more ga zali.

Kada izvali strašnu psovku
na račun vetra, na adresu života, na ime mora,
izbeže smrti mišolovku
i spase princezu iz valova.

Zamislite sad – otac taj,
kralj sigurno, a car verovatno,
podiže Kađu u zagrljaj
i poljubi ga nonšalantno.

– Ovo je kćer moja, a žena vaša – princeza mila Nađa!
– A ja sam, s dopuštenjem, izvinite na smetnji, razbojnik
Kađa!
Umiri se more, zataji vetar, stade lađa...

Puni straha, puni stida, prepuni jeze –

svi gledahu u pravcu princeze.
– Hrabri Kađa, – reče bleđa princeza –
ja sam vaša
Nađa...
Izvinite, tata, na ovom svetu svašta se događa!

ZDRAVICA

Sve što raste
htelo bi da raste...
– Neka raste,
i treba da raste!
Sve što cveta
htelo bi da cveta...
– Neka cveta,
i treba da cveta!

Neka gleda
sve što ima oko,
svako krilo
nek leti visoko!
Leteti, leteti, lepo je leteti!
Živeti, živeti, lepo je živeti!

Sve što leti
htelo bi da leti...
– Neka leti,
i treba da leti!
Sve što peva
htelo bi da peva...
– Neka peva,
i treba da peva!

Neka skače
sve što ima nogu,
neka trče
svi koji to mogu!
Skakati, skakati, lepo je skakatil
Živeti, živeti, lepo je živeti!

Sve što trči

htelo bi da trči...

– Neka trči,

i treba da trči!

Sve što kljuca

htelo bi da kljuca...

– Neka kljuca,

i treba da kljuca!

Neka peva

sve što ima glas,

niko lepše,

vedrije od nas.

Pevati, pevati, lepo je pevati!

Živeti, živeti, lepo je živeti!

ŽIVELI!

NAJBOLJA MAMA NA SVETU

Najbolja mama na svetu?

Moja mama!

Najbolja mama na svetu?

Moja mama!

Odakle nam oči, oči?

Rodila ih majka?

Odakle nam uši, uši?

Rodila ih majka!

Odakle nam ruke, ruke?

Rodila ih majka!

Sve na svetu rodila je majka!

Leti pesma oko sveta,

lepša nego bajka:

nema deteta ni cveta

dok ne rodi majka!

U životu ja sam srela

mnoge dobre žene,

al' je samo jedna htela

da rodi baš mene!

Dobra mama,
lepa mama,
samo jedna
naša mama!
Blago vama,
blago nama,
blago svima
sa mamama!

JESENJA PESMA

Sve je pošlo naopačke,
Za vrapce i mačke,
Kad je jesen okačila
Svoje žute značke,
Kad je vetar zapevao
Novembarske tačke...
Pažnja! Pažnja!
Velika jesenja kupoprodaja!

Prodajemo suncobrane
– kupujemo kišobrane!
Prodajemo staro lišće
– kupujemo pahuljice.
Prodajemo trotinete
– kupujemo sanke!
Kupujemo šubare
– prodajemo mašne!
Prodaćemo sokne
– kupićemo rukavice.
Prodaćemo sejalice,
– kupićemo grejalice.
Prodaćemo sladoled
– popićemo čaj! Jer!
Sve je pošlo strmoglavce
Za ptice i cveće,
Kad je sunce odustalo
Na krov da nam sleće.
Kao da je žuto ljuto
Kao da nas neće!

DRVO SPAVA

Na granici sveta drvo spava,
trčalo za suncem preko trava.
Gde je sunce prestalo i palo
– tu je drvo stalo i zaspalo.
Zaspalo crno, zaspalo...

Po krošnji mu još trag sunca luta.
Jabuka ga ulovila žuta.
Zaspao cvet, i drvo i trava
– na jabuci malo sunce spava.
Zaspalo žuto, zaspalo...

PRIČA O JEDNOJ NEPOSLUŠNOJ NOZI

Te zime je u Padajevcu bilo naročito klizavo. Na ulicama bi svakoga časa neko pao u sneg. Ljudi su se na to već toliko bili navikli, da često nisu ni ustajali odmah, nego bi onako na snegu posedali da porazgovaraju malo o svojim poslovima ili o zdravlju svoje dece.

Jedino obućar Klin te zime nije pao još nijedanput. On se zbog toga osećao vrlo neprijatno, jer se po komšiluku počelo govoriti kako on namerno ne želi da padne, samo da bi bio bolji od ostalih ljudi.

I uvek kad bi išao ulicom, bilo je ljudi koji su, sedeći komotno na snegu, šaputali za njim:

– Vidi, kako se taj ukrutio! Vidi kako taj pazi na sebe!

I, znate kako je, Klinu se to već popelo, što kažu, na vrh glave. Rešio je da padne na glavnoj ulici, pred svim ljudima. Da posle može kao čovek da ustane, da se očisti od snega i ode kući mirno da spava.

I toga jutra, kada je sve to trebalo da bude, Klin se rano probudio, kao da ide na voz.

Kada je bilo vreme – izašao je na ulicu i uputio se prema određenom mestu, to jest tamo gde je hteo da padne.

A kada je bio na određenom mestu – zaleteo se i okliznuo!

Leva noga poletela je radosno u vis, i obućar je samo čekao da se i desna odvoji od zaleđenog snega, pa da se kao čovek pruži, da i on već jednom ove zime padne.

Samo još desna! Samo još desna da poleti!

Ali je desna nešto oklevala. Stajala je sigurno na klizavom snegu i ponela Klina nekoliko metara.

Dobro, nekoliko metara... Dobro još i pet metara... Ali onda da sedne, da padne, da se prevrne u taj lepi beli sneg.

A ta poslušna noga, deco, nije htela da pusti sirotog čoveka da padne.

Ona je htela da se kliza!

I čestiti obućar nije više koraćao, nije sedeo sa prijateljima u snegu, već je pojurio, klizajući se na jednoj nozi. Pojurio je između ljudi – kao sin vetra.

Na svojoj desnoj nozi, koju on već godinama čuva i odeva, a koja sada nije htela da ga sluša.

A to baš nije obična stvar kad neko tako na jednoj nozi počne da leti ulicama.

Ljudi su hteli to da gledaju. Izašli su na ulice i otvorili prozore.

Prvo su mislili da će on ipak tu negde da padne, da lupi, da se razbije. A onda se svima učinilo kao da obućar bira gde će se prevaliti u sneg.

A kada je siroti čovek iz ulice Ratnih drugova skrenuo prema pozorištu, svi su lepo videli da on ne misli skoro da pada i da će ga njegova luda noga ko zna kud odneti.

Već je bilo vrlo mnogo sveta na ulicama i svi su mogli da vide kako on tužna lica juri na toj nozi i kako, kao za poslednji pozdrav, maše krajevima svoga kaputa.

Nije mogao da se zaustavi.

Klizao se na jednoj nozi iz ulice u ulicu.

A u glavi mu je bila samo jedna jedina želja: da se spusti, da legne, da sedne, da se prevrne u taj lepi sneg oko sebe.

Ceo grad je već izašao na ulice i u početku niko nije mislio da taj čovek treba da sedne i da se odmori, već su se svi plašili da se to brzo ne svrši. Neka traje što duže, mislili su oni, i tako se ne dešava svakog dana.

Onda je iz opštine došlo naređenje da se taj čovek zaustavi. Poslali su vatrogasci i železničari da se uhvate za ruke i zatvore nekoliko ulica.

Morali su malo da čekaju jer je obućareva noga birala najčudnije ulice i puteve. A onda su ga videli kako juri od gimnazije prema parku. Sedam najjačih vatrogasaca i sedam najjačih železničara uhvatili su se za ruke i stali na ulazu u park. A obućar je naleteo na taj lanac i raskinuo ga. Oborio je sve vatrogasce i skoro sve železničare i produžio klizanje.

Vatrogasci i železničari su se svađali oko toga ko je kriv, a krajevi obućarevog kaputa plazili su se iz daleka kao jezici.

Njegova luda i nezahvalna noga nosila ga je ko zna kuda, možda u propast.

Iz parka se opet vraćao ka glavnoj ulici. Za njim su sada na velikom rastojanju jurili automobili sa fotografima. Hteli su da ga slikaju za novine.

Onda je iz opštine stiglo drugo naređenje. Kod pijace da se postavi vatrogasna muzika a kod muzeja hor osnovne škole. Neka sviraju i pevaju neke lepe pesmice i neka hrabre ovog čudnog čoveka, da ne misli da je sam.

Obučar je dva puta proleteo pored duvačkog orkestra i dva puta pored sirote dečice koja su se mrzla na snegu zbog njega.

Pesmice su zaista bile lepe i poletne ali se on nije mogao zaustaviti.

Ljudi ga nisu razumeli. Vikali su sa trotoara: "Pa stanite, čoveče! Lepo stanite!" A on nije mogao da zaustavi svoju ludu nogu.

Drugi su vikali: "Klin, samo se spustite! Sedite samo!" I pokazivali su mu kako, i valjali se po snegu, ali on to nije mogao.

Klizao se na jednoj nozi – iz ulice Sedam lipa u Pinterski sokak, iz Pinterskog sokaka pravo na Trg braće i sestara; pa opet u park, pored železničara i vatrogasaca koji su se još uvek svađali.

Onda su poslali po predsednika svih obućara u Padajevcu, da mu on onako, kobajagi, kaže strogim glasom nešto – možda će se čovek trgnuti. Ali, ni to nije pomoglo.

Predsednik je stvarno najstrožim glasom vikao: "Halo, Kline! Stanite, zaboga!", ali je Klin samo proleteo na svojoj desnoj nozi, sa tužnim izrazom na licu.

Jurio je, deco, kroz ulice, preko mostova, gledao poznata lica u masi koja ga je svuda pratila i dočekivala.

Vi sad već sigurno pitate: "Pa nije se, valjda, klizao celog života na toj jednoj nozi?!" Nije se klizao celog života.

Oko pola dvanaest, nešto pred podne, nastavnik gimnastike iz Velike gimnazije otišao je u opštinu i zamolio da on nešto pokuša. U opštini mu je odobreno, najviše zbog dece koja su već dva sata plakala i pevala ispred muzeja.

Nastavnik gimnastike je sve to izveo vrlo prosto, ali sa snagom i čvrstinom kakvu imaju svi nastavnici gimnastike. Stajao je na Starom mostu i kobajagi ga sve to nije interesovalo. I kad je obućar naišao – iznenada se okrenuo i podmetnuo mu nogu.

Luda Klinova desna noga poletela je u vis i on je kao najsrećniji čovek na svetu pao u sneg.

Svet se okupljao da ga vidi, da ga dodirne, da ga pita, da ga slikaju za naše novine i za sve novine na svetu.

Posle je postao član sportskog društva, počasni, sa diplomom. Slika mu je sedam meseci stajala u izlogu.

Iste godine, dva Francuza, braća Kurije, pokušala su da ponove njegov podvig ali bezuspešno. Klizali su se samo 9 metara i 15

santimetara, i još su se pridržavali rukom!

KRAKATO SLOVO

"K"krakato
spremilo se za skok.
Kopitom kopa, kao košuta
skakuće kroz reči.
Kas kroz kukuruza klas,
veliko skakanje
kroz kokoške i kokodakanje.

SLOVO ZA SVE ŠTO JE LEPO I SLATKO

"D" se kao dugme prišilo za nepce,
kao medenjak, pa samo sladi:
dudinjo, dinjo, drenjino,
dunjo,
draga dušo moja...
"D" kao dobar dan,
"D" kao slatki nadev jezika.

"R" SE KOTRLJA

RRRRRR
kad se nešto o nešto trlja,
RRRRRR kad se nešto nečim drlja,
RRRRRR kad nešto kroz nešto srlja,
RRRRRR kad se nešto niz nešto kotrlja.
Oblak o oblak
pa grrrrrrmi
i celo nebo
u srebrnoj srrrrrrmi.

CUCLA JE CICIJA

"C" kijuca
kao žalac,
"C" svetluca
kao svitac,
"C" pecka
kao vic,
"C" bocka
kao špric,
"C" zvecka
kao cekin,
"C" cicijaši
kao cucla.

PRIČA O SAVALORALINOVAČKOM

Ako hoćete, deco, danas bismo vam mogli ispričati priču o Lazarovu. Kad bi tog Lazaroza zboleo zub, on bi se tako uplašio da ni sam sebi nije smeo reći koji ga zub boli.

I nije, valjda, niko toliko hrabar, bar što se tiče zubobolje, da Lazaroza ne bi mogao razumeti.

A inače, ima hrabrih ljudi. Jednom jedan Francuz umalo nije skočio u Nil da spase druga koji je bio u krokodilskoj opasnosti.

I šta sada, sa tim Lazarovom i tim Francuzom, kad smo ih već uzeli u priču.

Ništa naročito, i ja se već kajem što sam ih spomenuo.

Jer sve to nije ništa prema jednom Savaloralinovačkom, koji je imao tako dugačko i nespretno ime da je celog života imao neprilike zbog toga.

Pre svega, kad su ga upisivali u školu. Upisali ga u prvi razred, upisali u drugi. U treći nisu hteli da ga upišu. "Savaloralinovački" – ko će to još pamtit i unositi u spiskove?! Kažu: dosta je već raznih Štrkljića i Pržibaburovića, nećemo sada još i Savalava... kako li beše, uostalom, zbog toga je i nepoželjan za školu.

– Vaše ime ne može se lepo ni izgovoriti... Evo, recite ga vi!

Savaloralinovački lepo reče "Savaloralinovački", ali se to ne primeti.

Prosto – hajde iz škole, dugačko ti ime!

I tako taj, da ga ponekad prosto skratimo na "S", napusti školu i nađe se na ulici.

Sad više ne smeta školi, ali smeta celom svetu.

Niko ne voli dugačka imena. Ni da govori ni da piše.

Jednom, na železničkoj stanici, hteli su da ga upoznaju sa predsednikom opštine iz Grabulje. I dok on izgovori "Savaloralinovački", predsedniku ode voz.

Zatim se "S" zaposli kao zidar. Tu bar nema mnogo spiskova; postave se skele i zida kuća. Tu, valjda, ime ne igra nikakvu ulogu.

Da li?

Taj Savaloralinovački radi, recimo, dole a njegovi drugovi gore, Odjednom, poleti dole cigla, ne mora baš ni da bude mnogo velika.

Vide radnici – pada cigla, trebalo bi vikati, i lako bi se reklo "Periću", "Mitiću", pa i "Vasiljeviću", ali Savaloralinovačkom izreći ime značilo bi osuditi ga nevinog na smrt.

Viknu oni zato nešto drugo, kraće, izmakne se čovek i poče misliti o svojoj sudbini.

I tako.

A onaj Francuz nije skočio u Nil jer se krokodil predomislio i oputovao na drugu stranu.

A Lazarovu su izvadili zub. Pitali ga koji ga boli, a on nije umeo ili nije smeo da kaže.

Onda mu oni izvade jedan, bilo koji, i prestane ga boleti.

BILJEŠKA O PISCU

DUŠAN RADOVIĆ, uz Čika-Jovu Zmaja najveći srpski dječiji pisac, rođen je 1922. godine u Nišu. Školovao se u Subotici i Beogradu, gdje je živio od svojih dječjačkih dana do smrti.

Napisao je više knjiga za djecu, među kojima su najznačajnije: *Poštovana deco* (1954), *Tužibaba i devet jednočinki* (1955), *Smešne reči* (1961), *Pričam ti priču* (1963) i *Razbojnik Kađa i princeza Nađa* (1967), te pozorišnu predstavu *Na slovo, na slovo*, koja je godinama izvođena s najvećim uspjehom.

Čuvena je njegova knjiga za odrasle *Beograde, dobro jutro*, a predškolski list *Poletarac*, koji je Dušan Radović uređivao, nešto je najbolje što se ikada izdavalo za djecu na prostorima bivše Jugoslavije.

Dušan Radović je za života primio najveće nagrade za doprinos dječijoj književnosti: Neven, Mlado pokolenje i Zmajeve dečje igre, a za knjigu *Smešne reči* počasnu diplomu Hans Kristijan Andersen Međunarodne organizacije za dječju književnost.